

ZVANJE FIZIČAR

ZANIMANJE ANALITIČAR

FIZIKA ZA RISK MANAGEMENT I NADZOR ULAGANJA

Fizičari u svijetu traženi su u financijskim institucijama, na Wall Streetu su nezaobilazni, a u Hrvatskoj su programeri

piše DRAGANA
RADUSINOVIĆ

dragana_radusinovic@eph.hr

Kad nam je zatrebao stručnjak za upravljanje rizikom, znao sam da je Mladen Latković, kao fizičar najbolji izbor za tu funkciju i nisam pogriješio", kaže Srećko Žganec, također fizičar, doktor znanosti i član Uprave Raiffeisen obveznog mirovinskog društva za ulaganja.

Posebni i čine čuda

Fizika, kažu, nikada nije bila znanost niti posao vezan uz jedno mjesto. Unatoč vjerovanju da su fizičari ljudi koji se daleko od očiju javnosti bave nerazumljivom znanostu, njihova znanja i sposobnosti nalaze primjenu u raznim djelatnostima, a Raiffeisenov dvojac kroz priču o onome što i kako rade ostavlja dojam da su poslodavcu gotovo nezamjenjivi. Prednost fizičara koja im omogućuje karijeru u različitim industrij-

skim granama je, kaže Žganec, na studiju istrenirana prilagodljivost i sposobnost da u znanja iz fizike brzo i lako integriraju dodatna znanja i vještine potrebne za specifičan posao u gospodarstvu.

Fizičari u svijetu traženi su u financijskim institucijama, na Wall Streetu su nezaobilazni, a prvu Nobe-

Prvu Nobelovu nagradu iz područja ekonomije dobio je fizičar. Njihov prodor u financije započeo je u SAD-u prije 30-ak godina

lovu nagradu iz područja ekonomije dobio je fizičar. Njihov značajniji prodor u financije započeo je u SAD-u prije 30-ak godina, usporedo s brzim razvojem tržišta financijskim izvedenicama, dok se u Hrvatskoj ako se ne bave znanostu, pretežno zapošljavaju kao programeri. On i njegov kolega Latković ipak su, kaže Žganec, "pr-

ve laste" iz fizike u domaćoj financijskoj instituciji kao "glasnici proljeća" koje će uslijediti jer će razvojem i praćenjem svjetskih trendova hrvatske financijske institucije sve više trebati fizičare. Njima i fizici Ujedinjeni su narodi posvetili ovu godinu koja se obilježava kao Svjetska godina fizike.

I nije ta njihova, prednost u obavljanju poslova koji bi se lakše svrstali u životopis ekonomista, bez osnove, jer kako kaže jedan djelatnik Raiffeisen banke "Oni su posebni i čuda izvode sa svojim sposobnostima iz fizike, mi se njima veoma ponosimo."

Mladen Latković, magistar znanosti, glavni analitičar i risk manager u Raiffeisenu, zadužen za nadzor nad ulaganjima, na to odgovara osmijehom i tvrdi da je "kvaka u načinu razmišljanja".

"Obrazovanje fizičara je multidisciplinarno. U fizici se razvijaju metode kojima se opisuju multidisciplinarnе pojave i zahvaljujući stečenom obrazovanju fizi-

čari mogu promatrati i analizirati kompleksne probleme i pronalaziti efikasna rješenja.

Metode za rizik

Financijska ulaganja kompleksan su problem, a njihovu vezu s fizikom najlakše je objasniti primjerom. Studirajući fiziku, shvaćamo metode razvijene za praćenje kretanja čestica plina. Iste metode primjenjive su za praćenje kretanja, primjerice, cijena dionica. Iako slično obrazovanje imaju i matematičari, njihove su metode univerzalne i teže uvijek nekom fiksnom rješenju, a prednost je fizičara u tome što su njihove metode pogodnije za praćenje pojava različitog karaktera i njihovo povezivanje u jednu cjelinu te stvaranje šire slike problema. Pojave različitog karaktera koje je potrebno sagledati zajedno utječu na financijska ulaganja i zato su fizičari u svjetskim financijama vrlo traženi i cijenjeni", obrazložio je Latković dodajući da studij fizike daje bolju

Otvorena vrata u svijet financija

Ova je godina namijenjena popularizaciji fizike u javnosti i otkrivanju mogućnosti njezine primjene u gospodarstvu. Žganec kaže da fiziku mogu popularizirati isključivo fizičari. "Kad sam odlučio znanost zamijeniti gospodarstvom, morao sam se novom sektoru iznova dokazivati i pokazati što mogu ponuditi. Nisam mogao čekati da netko dođe po mene i ponudi mi dobar posao i veću plaću, to se ne bi nikada dogodilo. Svi ostali, pa i fizičari u znanosti, a smatram da rade iznimno vrijedan posao, moraju pokazati što rade i zašto je to važno inače ih se nitko neće sjetiti u svijetu tržišne ekonomije", kaže Žganec. On fiziku, kaže, popularizira onime što radi, a time što je u jednoj financijskoj instituciji pokazao što fizičari mogu, otvorio je put drugima da na takva radna mjesta lakše dođu. Uz smijeh dodaje da se sa zadovoljstvom često svojoj znanstvenoj instituciji stavlja na raspolaganje u marketinške svrhe.

FOTO: TOMISLAV SERDAR

Srećko Žganec, doktor znanosti i član Uprave Raiffeisen obveznog mirovinskog društva za ulaganja, i Mladen Latković, fizičari

podlogu za bavljenje risk managementom od studija ekonomije. Žganec je tome dodao objašnjenje da 99 posto fizike počiva na raznim modelima, a isto tako i upravljanje rizicima te, primjerice, Moderna teorija portfelja.

Sjajan fakultet

Iz znanosti u financije Latković je prešao jer mu je to bio veliki izazov. Nakon objave niza znanstvenih radova iz fizike čvrstog stanja u međunarodnim stručnim i znanstvenim časopisima, okrenuo se prije četiri godine financijskoj ekonomiji te je više radova objavio o portfolio i risk managementu, a prije Raiffeisen fonda radio je u Hageni.

Studij fizike na zagrebačkom Prirodoslovno-matematičkom fakultetu ocjenjuje kao najteži studij u Hrvatskoj, ali i najteži studij fizike u svijetu, što su mu potvrdili i strani kolege, a na stra-

nim sveučilištima njegov se zagrebački magistarski rad tretira kao doktorski. "Nije-dan fizičar sa zagrebačkog PMF-a nije u svijetu imao problem sa zaposlenjem ili usavršavanjem, što govori o priznatosti i kvaliteti studij-

'Imamo 380 tisuća članova koji nam povjeravaju novac, dnevno za njih ulaganjem moramo zaraditi oko 80 tisuća eura'

ja," kaže Latković. Studenti se možda ne bi složili s ocjenom da je dobro za Zagreb da ima najteži studij fizike u svijetu, ali Latković o njemu ipak govori u superlativima i tvrdi da su oni koji kroz taj sustav obrazovanja produ na tržištu rada spremni za gotovo sve imaju li ambiciju dalje širiti znanje u potrebnim smjerovima.

Žganec je na zagrebačkom PMF-u doktorirao, a njegov je odlazak s Fakulteta, kad je bio na putu da dobije docentsko mjesto i trebao započeti uspon k statusu redovnog profesora, bio veliko iznenađenje. Iz znanosti je otišao prije šest godina teška srca i još ga zna uhvatiti nostalgija jer je izuzetno volio fiziku, a i po prirodi je znanstveno-istraživački orijentiran.

Dinamično i odgovorno

Svugdje u svijetu, pa tako i u Hrvatskoj, fizičari u financijskim institucijama ili primijenjenoj fizici bolje su plaćeni od onih koji se bave isključivo znanstvenim radom, a prema Žganecovoj ocjeni, takvo je vrednovanje, iako uobičajeno i općeprihvaćeno, pogrešno te bi ga trebalo mijenjati.

"Fizika se studira i radi isključivo iz ljubavi jer je to jako teška znanstvena disciplina, tako i fizičari ako se

ne bave znanostu, u kojoj sada vladaju teški uvjeti, moraju da bi dobro obavljali posao ono što odluče raditi i zavoleti. U Raiffeisen fondu našao sam složen i zanimljiv posao u kojeg se čovjek lako zaljubi. Imamo 380 tisuća članova koji nam povjeravaju novac, dnevno za njih ulaganjem moramo zaraditi oko 80 tisuća eura, da bismo ostvarivali prinose na dosadašnjim razinama i održali njihov ulog sigurnim, a to je vrlo dinamično i odgovorno. Za razliku od fizike, gdje se na jednom znanstvenom radu obično radi mjesecima ili godinama, ovdje se ponekad odluke o visokim ulaganjima moraju donositi gotovo u sekundama. U posljednjih godinu dana Raiffeisen fond je ostvario najveći prinos kad se uspoređuju svi obvezni mirovinski fondovi", kaže Žganec, inače i član Nadzornog odbora Varaždinske burze.